

Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2024

Av Jon Bekken

bmBilde

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 11 | 2025

Forfatter: Jon Bekken
Tittel: Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2024

ISBN: 978-82-8410-068-5

Forsidebildet: De kritisk truede hettemåkene etablerte en koloni ved dammene i Flagstadelvdeltaet øst for E6. På det meste var det ca. 30 rugende fugler. Foto 17. juni Kjell A. Kristiansen.

© 2025 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Biolog Jon Bekken, Åshøgveien 620, 2360 Rudshøgda
tlf. 47 28 44 88 E-post: JonBekken@broadpark.no

Tittel: Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2024	Emneord: Fugletrekk Våtmarksfugler Åkersvika naturreservat
Tellinger: BirdLife Norge, Hamar lokallag Rapport: Jon Bekken	Dato: Mars 2025
Oppdragsgiver: Statsforvalteren i Innlandet	Oppdragsreferanse: Marie-Louise Olsen

Sammendrag:

Tellingene av trekkende våtmarksfugler i Åkersvika naturreservat begynte allerede i 1974. Etter noen år med ufullstendig kartlegging, ble tellingene tatt opp igjen i 1984, og har deretter fortsatt etter samme metodikk. Antallet fugler som raster i området er avhengig av mange faktorer, som årstidenes gang, bestandsstørrelse, tilgang på egnet føde, vannstand, konkurranse med andre rasteplasser, og forstyrrelser fra folk og predatorer.

Som de foregående årene er tellingene i 2024 utført av en gruppe medlemmer av BirdLife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening), Hamar lokallag. Det ble gjennomført 26 tellinger på våren og 30 på høsten. Det er telt fugler i seks delområder, fra faste observasjonspunkter. Det er benyttet teleskop på stativ. Vannstanden i mai var ikke så lav som i fjor, men både hettemåke og fiskemåke gikk til hekking ved de litt høyereliggende dammene øst for E6. Bare et beskjedent antall unger kom på vingene. I det samme systemet av dammer hekket også grågås, sivhøne og sothøne vellykket.

Lav vannstand og blottlagte mudderflater ville gitt gode forhold for vadefugler på trekk. Men vannstanden utover høsten var for det meste høy, men ikke på langt nær så høy som fjorårets nivå etter ekstremværet «Hans». Først i oktober sank vannstanden, og en flokk myrsnipen fant mudderbanker hvor de finne mat.

Da telleresultatene ble summert opp, viste det seg at den klart mest tallrike arten var stokkand, etterfulgt av krikkand, kanadagås og kortnebbgås. Mange arter var på plass tidlig. Den første flokken av kortnebbgjess ble sett 23. mars. Den 2. og 3. april rastet ca. 3.000 individer i område Espern indre.

En rekke mindre vanlige arter ble observert i løpet av sesongen; ringgås, taigasædgås, snadderand, taffeland, vannrikse, myrrikse, dvergdykker og dvergmåke. Det ble ikke påvist noen nye fuglearter for reservatet i 2024.

Hvert år blir observasjonene sammenfattet i en rapport (Kristiansen 2014, Bekken 2015-2024). Alle observasjoner blir lagt inn i Artsobservasjoner, vanligvis samme dag som tellingene er utført. Leveransen består i tillegg til denne rapporten av et regneark med telleresultater for de 38 vanligste artene dag for dag delt på seks delområder.

Takk til Morten Brandsnes for korrigerende og supplerende av rapportteksten.

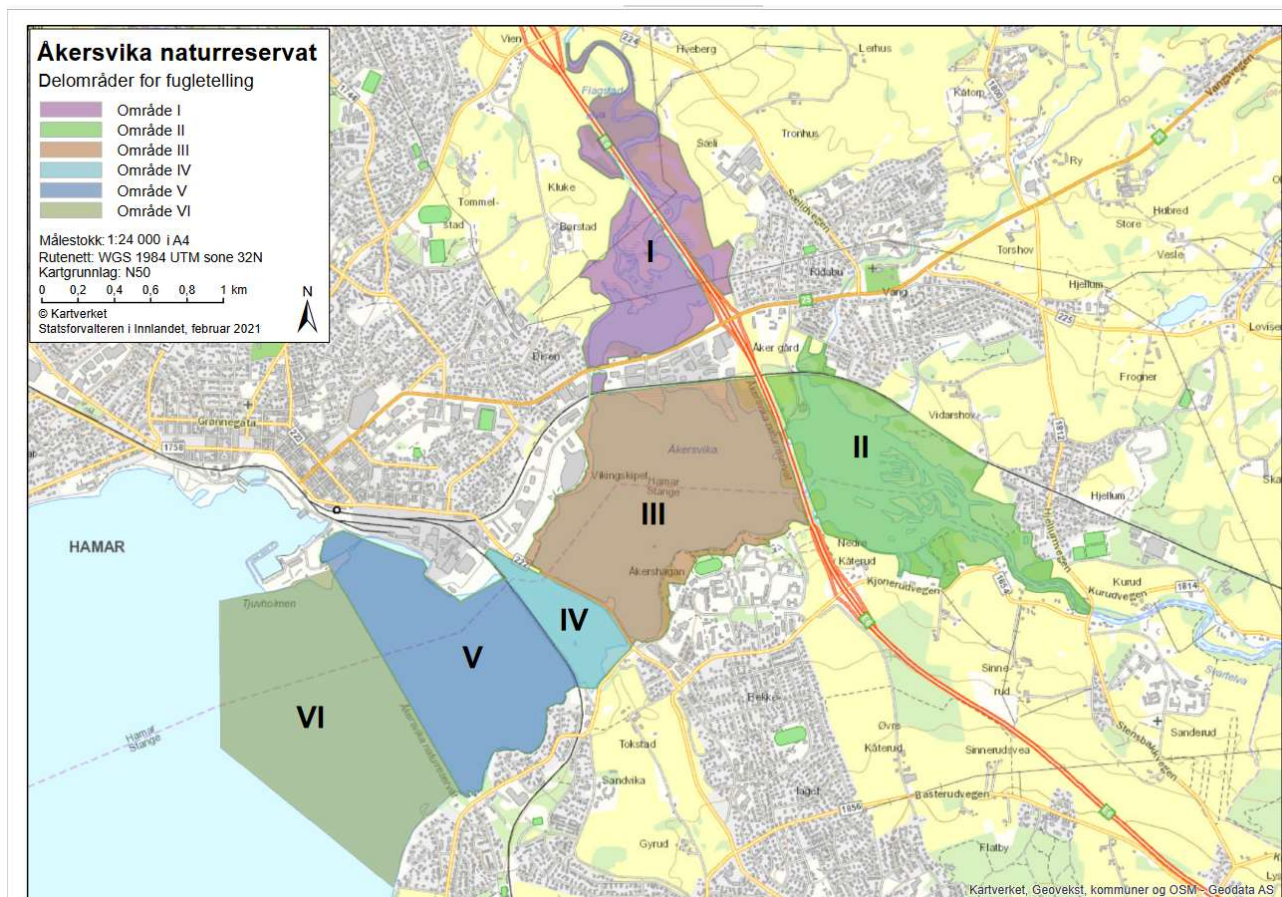
Innledning

Åkersvika er ei grunn bukt på østsida av Mjøsa, i kommunene Hamar og Stange i Innlandet. De to elvene Svartelva og Flagstadelva danner hvert sitt delta. Åkersvika blir via disse elvene tilført næringsstoffer fra frodig kulturlandskap på næringsrik berggrunn. Det bidrar til høy biologisk produksjon og stort artsmangfold.

Naturreservatet ble opprettet 26. juli 1974, med en utvidelse i 1984, og en justering av grensa i 1992 i forbindelse med bygging av skøytehallen Vikingskipet til de olympiske leker. Den 22. januar 2016 ble det areal som en firefelts E6 ville dekke tatt ut av reservatet med 126 dekar, og det ble lagt til nye 175,5 dekar, slik at verneområdet nå er på 4.238 dekar. Ved sommervannstand er ca. to tredeler av reservatet åpent vannspeil (Figur 1).

Våren 1974 tok fugleforeningen initiativet til mer systematiske registreringer av fuglelivet i Åkersvika. Denne første runden av trekktelegninger varte til 1978. De to siste årene ble det også telt fugler under høsttrekket. For årene 1979 til 1983 foreligger det mer tilfeldige opplysninger om fugletrekket. Våren 1984 ble de systematiske tellingene tatt opp igjen, og de har fortsatt fram til i dag. Under vårtrekket har tellingene startet 1. april, og det har vært telt fram til 1. juni.

Høsttellingene har startet 1. august og har fortsatt til reservatet stort sett er islagt, og fuglene har trukket vekk, gjerne en gang i november. Fra 2003 til 2014 ble alle tellingene utført av Kjell A. Kristiansen (Kristiansen 2014). Fra våren 2015 har en gruppe medlemmer av BirdLife Norge, Hamar lokallag stått for tellingene. Telleteamet har i 2024 bestått av Grete Finstad, Brit Rennemo, Carl Knoff, Morten Brandsnes, Ragnar Ødegaard, Per Jan Hagevik, Helge Kapelrud, Lars Kapelrud, Arnfinn Tøråsen og Jon Bekken.

Figur 1. Åkersvika naturreservat med de seks delområdene og de nye grensene fra 22. januar 2016.

Metodikk

Fra 2016 er den ytre delen av Åkersvika delt i tre; mellom bruene (område IV i figur 1), ytre del av reservatet (V), kalt Espern indre, og nærmeste del av Mjøsa utenfor reservatgrensa, Espern ytre (VI). Ofte blir det også angitt om observasjoner i Flagstadelvdeltaet er blitt gjort vest eller øst for E6. I hvert av delområdene er det telt fra ett til tre faste observasjonspunkter, som er valgt slik at man har hatt best mulig oversikt, alt etter vannstanden. Det er benyttet teleskop på stativ. God sikt er en forutsetning for telling av fugler over til dels store avstander. En sjelden gang er det nødvendig å utsette telling pga. regn eller tåke.

Hvilke faktorer påvirker antallet fugler i Åkersvika?

Åkersvika er omringet av menneskelig virksomhet, og også i selve reservatet vil turgåere, folk som slipper løs hunder, fiskere på vandring mellom de tillatte fiskesonene, og kano- og kajakkpadlere påvirke hvor fuglene oppholder seg. I 2017 til 2019 medførte forberedelser og bygging av firefelts E6 forstyrrelser og store endringer i områdene langs traséen. Også naturlige faktorer påvirker hvor fuglene oppholder seg. Rovfugler vil kunne skremme fuglene mellom deltaene, og fra deltaene og ut til området ved Vikingskipet, og herfra ut til de ytre områdene.

Det antallet av en art vi observerer rastende er påvirket av en rekke faktorer. Vi kan dele dem inn i:

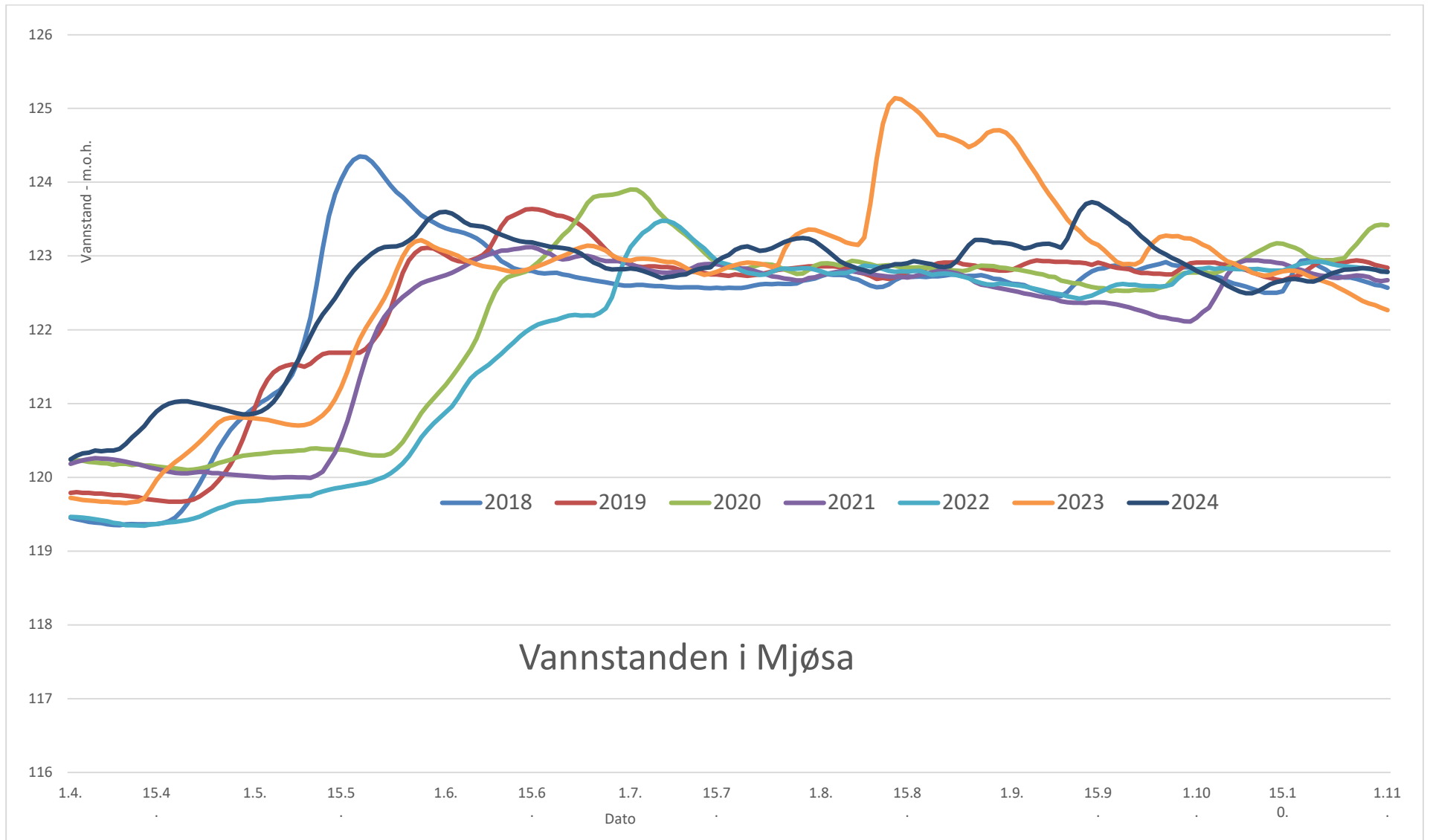
- Årstidenes gang; sein/tidlig vår, tidspunkt for snø- og ismelting og islegging
- Faktorer knyttet til Åkersvika, som vannstand, tilgang på næring, og forstyrrelser fra trafikk, folk til fots og predatorer
- Konkurransen fra andre rasteplasser
- Bestandsstørrelse

Vannstanden i Mjøsa

Figur 2 viser en sammenligning mellom vannstandsutviklingen i sommerhalvåret 2018 til 2024. Når de første trekkende våtmarksfuglene ankommer i mars, er vannstanden lav. Det er vann kun i elveløpene, og mudderflatene er dekt av snø og is. Etter hvert smelter dette, og bunndyrene våkner fra dvalen. Dersom det blir en tørr vår, stopper aktiviteten av bunndyr i mudderet opp. Men når vannstanden gradvis stiger, blir forholdene gunstige igjen, og etter en tid kan vadefuglene finne føde videre innover på høyere nivåer i vika.

Når tellingene begynner i månedsskiftet mars - april, kan det fortsatt være temmelig vinterlig, eller våren kan ha meldt sin ankomst, og strandområdene og deltaene kan for en stor del være snø- og isfrie. Da tellingene begynte i 2023 var det kaldt, med kun åtte arter av våtmarksfugler til stede. I år var vårtrekket i full gang den 2. april, med 21 registrerte arter. Vannstanden var forholdsvis høy gjennom mai måned. Ved dammene øst for E6 i Flagstadelvdeltaet var det likevel en del hettemåker og fiskemåker som gikk til hekking, men det synes å ha vært en forholdsvis beskjeden ungeproduksjon.

Dersom vannstanden er lav nok, ned mot 122 m o.h., kan man fra midten av juli og utover forvente rastende vadefugler på vei sørover. Men mye nedbør gjennom sommeren hadde allerede sørget for høy vannstand, og mer nedbør utover fra midten av august sørget for en liten flomtopp i midten av september. I oktober sank vannstanden i Mjøsa til ca. 122,5 m o.h. en kort periode, og opptil 13 myrsnipper ble sett på de blottlagte mudderflatene.

Figur 2. Vannstanden i Mjøsa 1. april til 1. november i 2018 - 2024. Kilde: Glommens og Laagens Brukseierforening / Hafslund ECO AS

I august hadde Svartelvdeltaet så høy vannstand at det var minimal tilgang på mudderflater for vadefugler på trekk mot sør. Foto JB, fra fugletårnet 21. august.

Resultater

Våren 2024 ble det gjennomført 26 tellinger i perioden 1. april til 31. mai, og på høsten ble det utført 30 tellinger fra 1. august til 15. november. Dersom vi ser vår og høst under ett, har vi en rekkefølge for de mest tallrike artene som vist i tabell 1. Mest tallrik (sum av antall observerte individer) var stokkand. Flest individer ble det sett i april. I fjor fanget tellingene opp flere svært store flokker av kortnebbgjess. Besøk av én flokk på én telledag kan være nok til å gi denne arten førsteplass i antall. I år ble imidlertid rekkefølgen stokkand, krikkand, kanadagås, kortnebbgås og gråmåke (Tabell 1).

Tabell 1. De ti tallrikeste artene under tellingene i Åkersvika i 2024. Tallene viser sum for observerte fugler på telledagene.

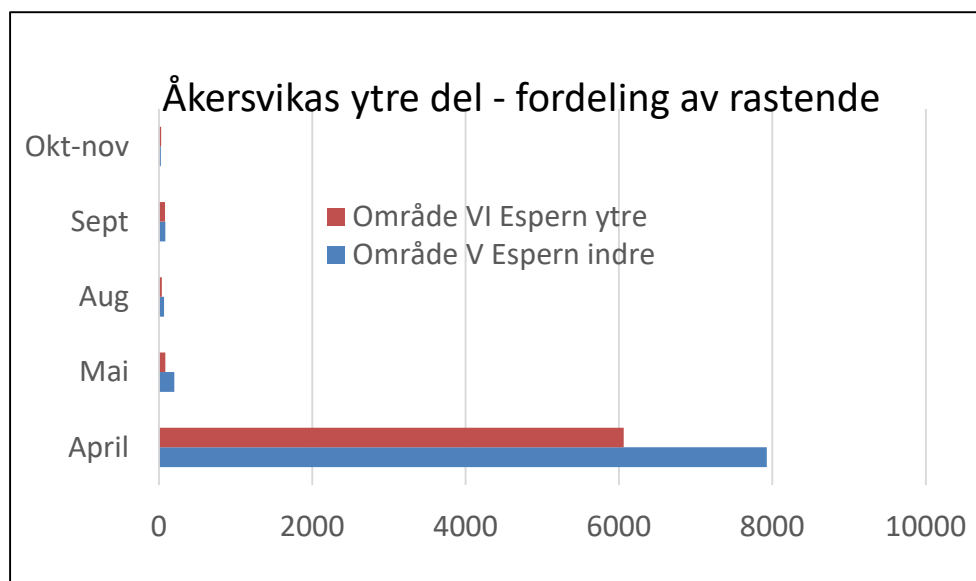
Stokkand	19.029	Hettemåke	1.316
Krikkand	8.451	Fiskemåke	1.309
Kanadagås	7.505	Grågås	1.176
Kortnebbgås	7.481	Kvinand	752
Gråmåke	1.367	Brunnakke	691

Stokkand rastet i varierende antall i de ulike delområdene utover våren. Størst antall var det 9. april med 1.685 ind. fordelt på alle delområder. Utover høsten var det som vanlig Svartelvdeltaet som hadde flest stokkender, med maksimum ca. 1.000 ind. den 11. september. Nest mest tallrike art var krikkand. Størst antall på en telledag under vårtrekket var 896 ind. den 18. april fordelt på flere delområder. Maksimum på høsten var beskjedne 424 ind. den 20. oktober.

Ved dammene i Flagstadelvdeltaet øst for E6 hekket både grågås, sivhøne og sothøne vellykket. Også fiskemåke og hettemåke gikk til hekking ved disse dammene, med et beskjedent antall unger som resultat. Vipe med unge ble sett i samme område. Makrellternene synes ikke å ha hekket på de små holmene i Åkersvika i år, det er ikke rapportert fugler på reir eller observasjon av ungfugler.

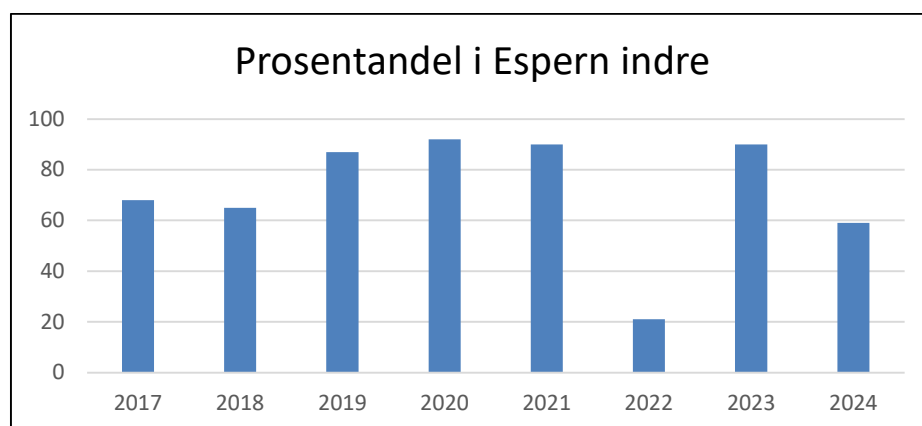
Fuglenes bruk av ytterste del av Åkersvika

Vi har også i år skilt mellom rastende fugler innenfor og utenfor reservatgrensa i den ytterste delen av Åkersvika; delområde V Espern indre og delområde VI Espern ytre. Som vi ser av figur 3 er det i april når de innerste delene av reservatet kun har vann i elveløpene at disse to delområdene er viktige for rastende våtmarksfugler.

Figur 3. Fordeling av rastende fugler i Espern indre og Espern ytre for hver måned. Flokker som er på trekk over er ikke regnet med.

Fuglenes fordeling i april mellom Espern indre og Espern ytre varierer mye mellom år. I perioden 2017 til 2024 ble det observert flest fugler i Espern indre sju av de åtte årene (Figur 4):

Figur 4. Prosentandel av de observerte fuglene i april sett i område V Espern indre.

I det avvikende året 2022 ble bare 21 % av individene observert i Espern indre. Denne våren var vannstanden ekstremt lav hele april, slik at store deler av indre del var tørrlagt. Det kan antas å være hovedårsaken til den lave bruken av indre del.

Fugletrekket i 2024 art for art

Beskrivelsen av forekomsten til hver enkelt art baserer seg dels på Hamar lokallags tellinger, dels på observasjoner som er lagt inn i Artsobservasjoner av lokallagets medlemmer og andre utenom de systematiske tellingene. Totalt er det lagt inn vel 4.400 fugleobservasjoner fra Åkersvika naturreservat i 2024. Noen få observasjoner av sjeldne arter som ikke er validert av den lokale rapport- og sjeldenhetskomitéen er utelatt. Artsrekkefølge og artsnavn følger Artsdatabanken.no pr. februar 2025.

Etter artsnavnene står artenes plassering på rødlista, lista over truede arter i Norge (Artsdatabanken 2021). Hekkeplasser, rasteplasser og overvintringsområder til mange av våtmarksfuglene er under sterkt press. Hele 28 av de 62 artene av våtmarksfugler som ble påvist i Åkersvika i 2024 står på rødlista. De ulike rødlistekategoriene er:

LC <i>Livskraftig</i> , ikke på rødlista	EN <i>Sterkt truet</i>
NT <i>Nær truet</i>	CR <i>Kritisk truet</i>
VU <i>Sårbar</i>	

Kanadagås er en innført art som står på Fremmedartlista (Artsdatabanken 2023) i kategorien HI *Høy risiko*.

RINGGÅS (NT)

Tre ind. rastet i område Espern indre 25.5. Forrige gang arten ble sett i reservatet var i april 2020.

De tre ringgjessene i område Espern indre den 25. mai. Foto: Grete Finstad.

KANADAGÅS (HI)

Arten var til stede fra 23.3. og utover våren med et største antall på 47 ind. i mars, 76 ind. i april, 10 ind. i mai, og hele 155 ind. i Svartelvdeltaet 7.6. Også utover høsten varierte antallet sterkt, med maks. antall 640 ind. i Svartelvdeltaet 5.10. Den siste flokken på 17 ind. ble sett på Espern indre 5.12. Hekking: Et par med to unger ble sett i Svartelvdeltaet 14.7.

HVITKINNGÅS (LC)

På våren ble arten sett fra 29.3. til 2.6., med maks. antall 35 ind. den 21.4. Under høsttrekket dukket den første gåsa opp 25.8. Flokken som gjerne holder til på Koigen i Hamar er periodevis innom Åkersvika, særlig Svartelvdeltaet. Det største antallet var i år hele ca. 310 ind. den 5.10.

GRÅGÅS (LC)

På våren var arten til stede allerede 5.3. med 9 overflygende ind. i Svartelvdeltaet. Den 24.3. rastet 17 ind. samme sted. I april ble varierende antall sett særlig i Espern indre, med maks. antall 50 ind. Maks. antall i mai var 10 ind. På sensommer/høst ble arten sett i økende antall særlig i Svartelvdeltaet. Maks. antall var 210 ind. 21.10. Siste observasjon var et ind. 3.11.

Hekking: Par med 5 unger fra 9.5. og utover i dammene øst for E6 i Flagstadelvdeltaet. Fra 21.5. var det to kull på 5+4 unger her. Et par med 5 unger fra 16.5. i «Rampedammen» like nordvest for rundkjøringa over E6.

TAIGASÆDGÅS (EN)

Et ind. ble observert i Svartelvdeltaet 17. og 21.10. i flokk med kortnebbgjess.

KORTNEBBGÅS (LC)

Den første flokken på 13 ind. ble sett over Espern indre allerede 23.3. To dager senere passerte en flokk på 200 ind. samme sted. Den 28.3. rastet en flokk på ca. 600 ind. og den 2. og 3.4. rastet ca. 3.000 ind. i område Espern indre. Den 13.4. rastet ca. 1.500 ind. i Svartelvdeltaet. De siste gjessene av denne arten ble sett 12.5. Under høsttrekket var en tidlig fugl på plass sammen med kanadagjess den 25.8. Fra 11.9. rastet små og store flokker i Svartelvdeltaet, maks. antall var 380 ind. den 18.10. De siste 50 fuglene ble sett her 9.11. På jordet like nord for Børstad gård beitet en flokk på ca. 800 ind. den 30.10.

Kortnebbgjess går inn for landing i Svartelvdeltaet 21. oktober. Foto: Kjell A. Kristiansen.

UBESTEMT TAIGA-/TUNDRASÆDGÅS

To ind. ble observert sammen med kortnebbgjess i område Vikingskipet 14.4.

TUNDRAGÅS (LC)

Et ind. av underarten albifrons ble sett i område Espern indre 5. og 8.4.

KANADAGÅS x GRÅGÅS krysning

En slik krysning ble sett 7 ganger i Svartelv- og Flagstadelvdeltaene 25.8. til 5.10.

KNOPPSVANE (LC)

To par var på plass i Svartelvdeltaet den 23.3. Videre utover våren ble enkeltfugler og par sett i ulike delområder.

Hekking: I østre Kåteruddam hadde paret klekt 3 unger den 11.6., i vestre dam var det 2 unger 26.6. Par og ungfugler ble oftest sett i Svartelvdeltaet utover høsten helt til 17.11. Paret som i mange år har hekket ved dammene øst for E6 i Flagstadelvdeltaet hekket ikke i år.

SANGSVANE (LC)

Arten ble sett i Åkersvika i alle måneder fra 14.3. til 17.11. Størst antall på våren var 17 ind. 12.4., mens høyeste tall på høsten var 72 ind. 18.10.

KNEKKAND (EN)

En hann ble sett i en krikandflokk i område Vikingskipet 2.5. I dammene øst for E6 i Flagstadelvdeltaet ble en hann sett 9.5., og dagen etter et par samme sted. Det var kanskje samme hann som ble sett her også 21. og 26.5.

SKJEAND (VU)

Under vårtrekket var et par på plass på Espern indre allerede 30.3. Hann eller par ble sett en rekke ganger utover til 8.4. Den 14.4. ble 2 hanner og 1 hunn sett i område Vikingskipet. Samme sted 2 par pluss en hann 28.4. og enslige hanner 2. og 9.5.

Skjeandpar i område Espern indre 3. april. Foto: Kjell A. Kristiansen.

SNADDERAND (NT)

Den 4.5. ble det sett et par i Espern indre, og den 13.5. ble 1 hann sett i område Vikingskipet.

BRUNNAKKE (LC)

Arten var til stede under vårtrekket fra 28.3. til 16.5., med maks. antall 58 ind. fordelt på to delområder den 23.4. Fra 1.6. til 15.8. ble det kun sett 1-3 ind. Den 8.9. var antallet 23 ind., men det varierte mye, med maks. antall 120 ind. i Svartelvdeltaet den 18.9. De 16 siste fuglene ble sett 27.10.

STOKKAND (LC)

Flokker har de siste årene vært til stede i Mjøsa hele vinteren. I januar var det opptil 400 ind. på Koigen i Hamar, og 14.12. var det ca. 250 stokkender der. Allerede 15.3. var to par til stede mellom

bruene. Varierende antall rastet i de ulike delområdene utover våren, med maks. antall 1.685 ind. den 9.4. fordelt på alle delområder. Utover i mai var hovedtrekket over, men det var fortsatt opptil ca. 80 ind. i reservatet enkelte dager. Også i juni-juli ble det sett flokker på 30 ind. enkelte dager. På denne tida er naturligvis hannene i stort flertall. Høsttrekket starter tidlig, med 66 ind. allerede 11.8. og 200 ind. i Svartelvdeltaet 25.8. Antallet stökkender ved de ulike tellingene varierer mye, for flokkene finner dels mat i vika, dels drar de ut i åkerlandet rundt og spiser spillkorn og korn i partier med legde. Størst antall var det den 18. 9., med ca. 1.000 ind. i Svartelvdeltaet.

Hekking: Ungekull ble sett i Svartelvdeltaet og i Flagstadelvdeltaet øst for E6.

STJERTAND (VU)

De første to fuglene ble sett i område Espern indre 30.3. Det ble oftest sett to ind., men i perioden 18.4. til 7.5. ble det flere ganger sett 3 til 6 ind.

Stjertender i område Espern indre 27. april. Foto: Egle S. Steenberg.

KRIKKAND (LC)

Under vårtrekket var arten til stede fra 26.3., først i ytre del av vika, senere i alle delområder. Maks. antall var 892 ind. fordelt på fire delområder den 18.4. Etter 7.5. ble det stort sett kun sett ensifrede antall, og 19.5. ble den siste krikkanda sett i mai. I juni ble det kun gjort 3 obs. av 2 til 7 ind. Utover i august økte antallet på høsttrekk, og maks. antall var 424 ind. i Svartelvdeltaet den 20.10. Så seint som 15.11. var det fortsatt 3 ind. her.

TAFFELAND (LC)

Et par rastet sammen med toppender i område Vikingskipet den 3.5.

TOPPAND (LC)

Arten var til stede på vårtrekk fra 10.4. til 2.6. De fleste observasjonene ble gjort i Espern indre. Maks. antall var 37 ind. fordelt på to delområder den 2.5. Én observasjon i juni og én i juli. Fra høsttrekket foreligger det kun seks observasjoner av 1 til 3 ind.

BERGAND (EN)

Kun én høstobservasjon i år; 1 adult hunn i Svartelvdeltaet den 3.11.

KVINAND (LC)

Det er gjerne noen få kvinender i åpent vann i Mjøsa gjennom vinteren. I Åkersvika var arten til stede fra 24.3. til 15.11. Største antall under vårtrekket var 67 ind. 2.4. og 9.4. fordelt på flere delområder. Utover høsten ble arten oftest sett i de to deltaene, mest i ensifrede antall, med maks. antall 14 ind. i Svartelvdeltaet den 2.10.

Hekking: Det første kullet på 5 unger ble sett i østre Kåteruddam den 12.5. Fire dager senere ble kull på 5 sett også i den vestre Kåteruddammen. Den 29.5. ble 6 unger sett i dammene i Flagstadelvdeltaet øst for E6.

LAPPFISKAND (VU)

Et par rastet i område Espern indre 11.-16.4.

LAKSAND (LC)

Arten ble observert i reservatet fra 20.3. til 15.11. Maks. antall på våren observerer vi gjerne når endene jakter på karpesk på gytevandring. I år var det opptil 38 ind. i Svartelvdeltaet den 13.5. og 59 ind. i Flagstadelvdeltaet vest for E6 den 16.5. På høsten var antallet stort sett énsifret, med maks. antall 13 ind. i område Vikingskipet 15.11.

SILAND (LC)

Som tidligere har arten opptrådt fåtallig, i perioden 2.4. til 28.5. for det meste i ytre del og ved Vikingskipet. Maks antall var 6 ind. den 26.4. Kun to høstobservasjoner; 4 ind. 9.10. og 1 hann 10.11., alle i område Espern indre.

VANNRIKSE (VU)

Et ind. ble registrert ved lydytringer ved østre Kåteruddam 5.7.

SIVHØNE (VU)

Arten ble observert i østre Kåteruddam fra 5.5., og den 11.7. ble minst én unge observert her. Den 21.7. ble det sett 4 unger her, og den 28.7. hele 8 unger. Også i dammene i Flagstadelvdeltaet øst for E6 ble arten observert fra 5.5. Først 11.8. ble det sett unger her, og etter hvert ble opptil 3 ungfugler observert. Arten ble sett her utover til 23.10.

Sivhøne i Flagstadelvdeltaet øst for E6 den 9. mai. Knekkand hann til høyre. Foto: Kjell A. Kristiansen.

SOTHØNE (VU)

I år var de to første fuglene på plass i dammene øst for E6 i Flagstadelvdeltaet fra 8.4. Etter hvert ble det sett fire voksne fugler, og den 2.7. ble det sett 4 unger. Den 19.7. ble det sett 3 unger i den nye østre dammen og 2 i den gamle nær E6. Den 21.10. lå det fortsatt 3 ungfugler her.

Fra 11.6. var arten også til stede i østre Kåteruddam, og den 21.7. matet paret hele 7 små unger. Den 7.8. og 21.8. var paret med 7 unger fortsatt til stede, og i tillegg lå det to voksne i den vestre dammen.

TRANE (LC)

Tranene bruker ikke Åkersvika i særlig omfang, det vanligste er flokker som passerer over området, slik som 2.4., da fløy 30 ind. over Svartelvdeltaet mot øst. Den 9.4. rastet 1 ind. samme sted, og 13.5. lette 2 ind. etter mat her.

DVERGDYKKER (EN)

Et ind. besøkte Espern indre den 3.4. og ble sett av minst ni personer.

TOPPDYKKER (LC)

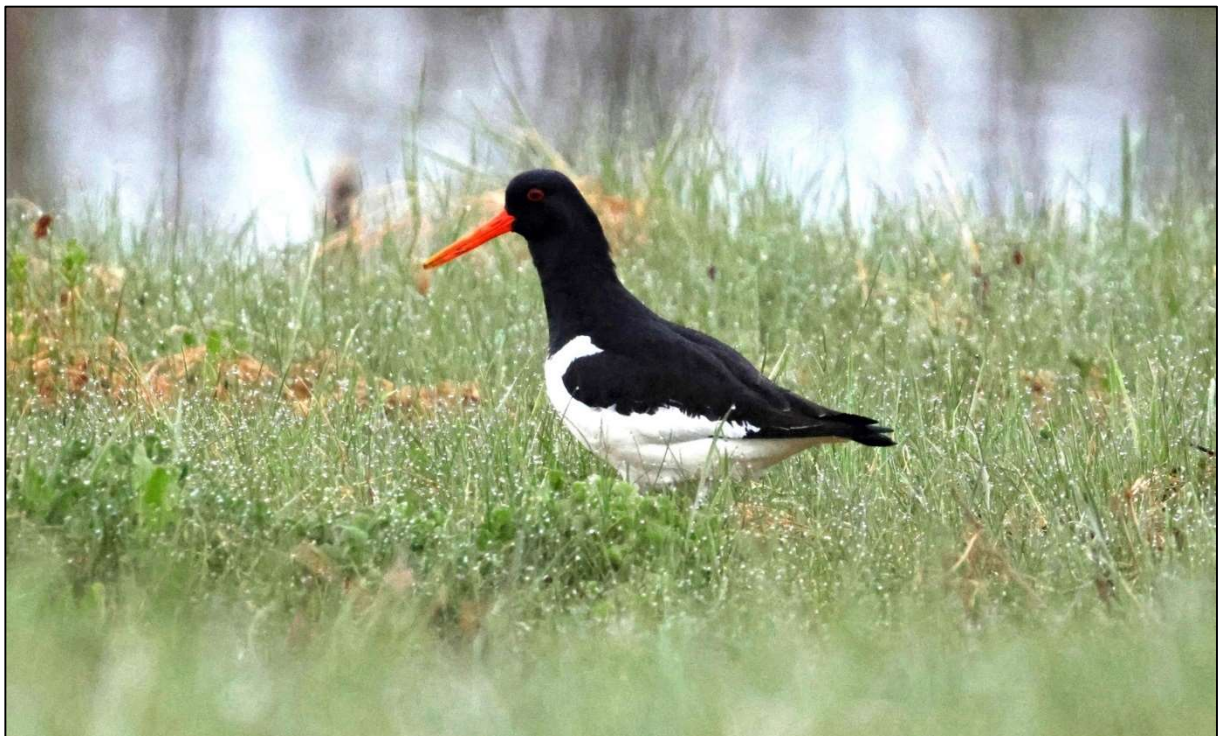
Arten var sammenhengende til stede i område Espern indre fra 7.4. til 9.5. Maks. antall var 11 ind. den 13.4. Senere ble 2 ind. sett her 25.5., 2 ind. i Svartelvdeltaet 2.6. og 1 ind. i Flagstadelvdeltaet vest 16.6.

HORNDYKKER (VU)

Under vårtrekket var arten til stede i område Espern indre fra 13.4. til 3.5. Største antall var 6 ind. som ble sett på flere datoer. Den 25.8. ble en ungfugl sett i Flagstadelvdeltaet vest for E6.

TJELD (NT)

Arten var til stede i reservatet fra 23.3. til 29.5. Tidlig i sesongen holdt fuglene til i område Espern indre, senere også mellom bruene, ved Vikingskipet og i Flagstadelvdeltaet. Største antall var 13 ind. den 2.4. Det er rapportert hekkeatferd, men ikke reir eller unger.

Tjeld i Flagstadelvdeltaet øst for E6 8. mai. Foto: Kjell A. Kristiansen.

SANDLO (LC)

I forhold til fjoråret var forekomsten under vårtrekket svært beskjeden. 1 til 3 ind. ble sett uregelmessig i flere av delområdene fra 12.4. til 14.5. På høsten ble en ungfugl sett i Svartelvdeltaet 21.10.

DVERGLO (VU)

Arten ble sett under vårtrekket for det meste i de to deltaene fra 16.4. til 11.5. Maks. antall var 10 ind. i Flagstadelvdeltaet vest for E6 den 18.4.

VIPE (CR)

Denne etter hvert kritisk truede arten ble observert på vårtrekk allerede fra 24.3., med 7 ind. i Svartelvdeltaet. Største antall var 50 ind. 6.4., og også flokker på 23 ind. 19. og 23.5. Etter det énsifrede antall fram til 29.5. Tre observasjoner av 1-2 ind. ved flomdam på Sælid-jordet i juli-august. Hekking: Et par hekket i Flagstadelvdeltaet øst for E6; en voksenfugl med unge ble sett her 30.6.

SMÅSPOVE (NT)

Også i år var trekket konsentrert, fra 29.4. til 11.5. De fleste observasjonene ble gjort i område Espern indre, og den største flokken var liten i år, kun 11 ind. I fjor var maks. antall 32 ind. Én fugl ble sett i samme delområde 17.8.

STORSPOVE (EN)

Arten rastet fra 4.4. til 19.5., de ble først sett i område Espern indre, senere også i område Vikingskipet og i Svartelvdeltaet. Maks. antall var 52 ind. den 21.4. i område Vikingskipet. Ingen høstobservasjoner.

Deler av en storspoveflokk på 34 ind. hviler i område Espern indre den 18. april. Foto: Kjell A. Kristiansen.

LAPPSPOVE (LC)

Et ind. ble observert overflygende i område Espern indre den 26.4. sammen med storspover.

SVARTHLESPOVE (CR)

Fire ind. rastet i Svartelvdeltaet 12. til 15.5.

ENKELTBEEKKASIN (LC)

Dette er en art som bare i liten grad fanges opp når man teller fugler med teleskop. For det meste ferdes de godt kamuflert i høy vegetasjon, men av og til går de ut på mudderflatene sammen med andre vadefugler. På vårtrekk ble arten sett 6.4. til 5.5. Mens det i fjor var opptil 36 ind. ute på mudderflatene i Svartelvdeltaet, var det på det meste kun 4 ind. i år. På høsten ble arten sett fra 8.9. til 14.10., med lave antall, bortsett fra én dag; 32 ind. den 10.10.

STRANDSNIPE (LC)

Arten var til stede hele sesongen fra 20.4. til 28.8., riktignok med kun to obs. i juni og to i juli. Størst antall ble sett 9.5., med til sammen 10 ind. fordelt på fire delområder. Arten er gradvis blitt mer fåtallig, i år ble det etter midten av mai ikke sett mer enn 3 ind. sammen.

SKOGSNIPE (LC)

Arten rastet under vårtrekk fra 6.4. til 2.5., med maks. antall 21 ind. i Flagstadelvdeltaet vest og 10 ind. i Svartelvdeltaet den 18.4. Et ind. ble sett i Svartelvdeltaet den 23.7. Ingen høstobservasjoner.

GRØNNSTILK (LC)

Arten rastet under vårtrekk fra 27.4. til 15.5. Flest fugler var det den 8.5. med 35 ind. i Flagstadelvdeltaet vest. Videre utover i sesongen fra 2.6. til 19.7. ble det gjort tre observasjoner av 1-2 ind. i Flagstadelvdeltaet øst for E6.

Grønnstilk på oversvømt mudderflate i Flagstadelvdeltaet vest for E6 4. mai. Foto: Kjell A. Kristiansen.

RØDSTILK (NT)

Arten rastet under vårtrekk fra 1.5. til 21.5. Det var uvanlig lave antall, aldri mer enn 2 ind. i hvert delområde. Den 22.7. rastet 1 ind. i Svartelvdeltaet.

SOTSNIFE (LC)

Et ind. ble sett i område Vikingskipet 30.4.

GLUTTSNIPE (LC)

Arten rastet på vårtrekk fra 28.4. til 21.5. Også denne arten var fåtallig i år, med maks. 13 ind. 2.5. fordelt på to delområder. To ind. ble sett 9.7. og enkeltfugler ble sett 26.7., 5.8. og 26.8.

BRUSHANE (VU)

Under vårtrekket ble arten sett fra 30.4. til 14.5. i flere av delområdene, mest i Flagstadelvdeltaet vest for E6. Maks. antall var beskjedne 9 ind. i Svartelvdeltaet 13.5. Enkeltfugler ble sett 21. og 29.5., 30.6. og 2.7. Den 4.8. søkte 3 ind. næring i en flomdam på Sælid-jordet, og 1 ind. ble sett i samme område 7.8.

TUNDRASNIPE (LC)

Et ind. ble observert i Svartelvdeltaet 11.4. Uvanlig tidlig funn av en art som ikke er å se i Åkersvika hvert år.

TEMMINCKSNIPPE (LC)

Tre ind. ble observert i Svartelvdeltaet 12.-14.5. Også denne arten var mer tallrik i fjor, med maks. 19 ind. I 2022 ble det sett opptil 22 ind.

MYRSNIPE (LC)

Under vårtrekket 8.-14.5. rastet 1 til 4 ind. i Flagstadelvdeltaet vest, ved Vikingskipet og i Svartelvdeltaet. I oktober sank vannstanden en periode til ca. 122,5 m o.h., og det ble gunstige forhold med mudderflater i Svartelvdeltaet. Opptil 13 ind. ble sett her 8.-23.10.

MAKRELLTERNE (EN)

Arten ble sett i beskjedne antall fra 30.4. til 11.8. Utover i mai ble det sett 1 til 3 ind. i hvert delområde. Den 26.5. ble det sett til sammen 8 ind. fordelt på tre delområder, men her kan fugler være telt dobbelt, siden de flytter seg raskt mellom områdene. Den 9.7. ble det sett 9 voksne fugler i område Vikingskipet. Det er ikke rapportert fugler på reir eller observasjon av ungfugler.

Makrellterne i område Espern indre 8. mai. Foto: Kjell A. Kristiansen.

DVERGMÅKE (VU)

Kun én observasjon i år; tre voksne fugler i flukt over område Espern indre 27.5.

HETTEMÅKE (CR)

Arten ankommer Åkersvika tidlig, i år ble den første registrert 25.3., og den 29.3. var 30 ind. på plass i område Espern indre. Etter hvert viste mindre flokker seg i alle delområder. Størst samlet antall var det den 7.5., med 13 ind. i Flagstadelvdeltaet vest og 90 ind. ved dammene øst for E6.

Hekking: Utover i mai var det stor aktivitet ved dammene, med anslagsvis 30 rugende fugler den 14.5. Den 2.6. ble de tre første ungene observert. I forhold til antall par som startet hekking, ble det ikke noen stor ungeproduksjon. Den 2.7. ble det sett 8 ungfugler. Et par hekket også på holmen i delområde Mellom bruene. Den siste hettemåke ble sett 28.7.

Den 17. juni ble det observert to halvstore unger i hettemåkekolonien. Foto: Kjell A. Kristiansen.

FISKEMÅKE (VU)

Arten holder til rundt Hamar gjennom vinteren, i hvert fall så lenge det er åpent vann i Mjøsa. Ved Hamar brygge og Koigen er det mange som forer stokkender og andre fugler, og her ble det både ved årets start og årets slutt sett ca. 20-60 fiskemåker. I Åkersvika ble arten sett fra 23.3. til 17.11. Dette er eksakt samme datoer som i 2023 (!). Maks. antall var 264 ind. den 28.4. fordelt på 4 delområder. Etter midten av mai ble det kun unntaksvis sett mer enn 10 ind. i hvert delområde. Arten ble sett i lite antall utover til 17.11.

Hekking: Fugl på reir ble sett i Flagstadelvdeltaet øst for E6, og ungfugler som kan ha vært klekt i reservatet ble sett ved tre anledninger.

GRÅMÅKE (VU)

Arten holder til rundt Hamar gjennom vinteren, i hvert fall så lenge det er åpent vann i Mjøsa. Ved Hamar brygge og Koigen var 20 ind. til stede allerede på årets første dag, og i årets siste uke ble 2-5 ind. observert. I Åkersvika var arten til stede fra 5.3. til 21.11. Antall ind. på våren varierte mye, med maks. 169 ind. 9.5. fordelt på tre delområder. Fra midten av mai til midten av august var det få gråmåker i området. Etter det tok antallet seg opp igjen til maks. 25 ind. den 25.11.

SVARTBAK (LC)

Arten ble observert i lite antall fra 29.3. til 24.8., fordelt på områdene Espern indre, Vikingskipet og Svartelvdeltaet. Det ble aldri sett mer enn tre ind. sammen.

SILDEMÅKE (LC)

Allerede den 23.3. ble den første sildemåka sett i område Espern indre. Arten ble sett i for det meste beskjedne antall gjennom sesongen fram til 4.9. Maks. antall var 32 ind. i område Espern indre den 4.4. og 27 ind. i område Vikingskipet pluss 3 ind. i andre delområder den 18.4.

Hekking: Varslende fugler ble som tidligere sett på Midtstranda, hvor et antall par hekker på taket av forretnings- og industribygg. Det er ikke rapportert mer enn 2 til 4 ungfugler, men det er ikke foretatt noen systematisk kartlegging av ungeproduksjonen.

SMÅLOM (LC)

På våren ble 1-2 fugler sett fra 21.4. til 26.5. i Espern indre og i Svartelvdeltaet. På sensommeren fra 22.7. til 7.8. ble 1-2 ind. sett i Svartelvdeltaet og i Flagstadelvdeltaet vest.

STORLOM (LC)

På vårtrekk ble arten sett fra 18.4. til 29.5. først i område Espern indre, senere innover i verneområdet. Enkeltindivider ble sett 22.6. og 21.7. og mer regelmessig utover i august. Den 25.8. ble 2 ind. sett i område Vikingskipet. Fem observasjoner av enkeltindivider 2.9. til 27.10.

STORSKARV (NT)

Arten ble sett i alle delområder fra 9.4. til 19.5., stort sett 1-2 ind., men den 16.4. ble det sett 9 ind. i område Espern indre. Fra 28.7. til 10.11. ble arten igjen sett for det meste i områdene Vikingskipet og Svartelvdeltaet, maks antall var 5 ind. 18.8. og 25.8.

GRÅHEGRE (LC)

Den første gråhegra ble sett på Espern indre så tidlig som 10.3. Arten var til stede utover våren til 26.5., med maks antall 3 ind. i Svartelvdeltaet 6.4. Den 5.7. fisket hele 6 ind. samme sted. Videre utover sommer og høst ble arten sett i de to deltaene helt til 15.11., som regel 1-2 ind.

FISKEØRN (VU)

Arten fisket regelmessig i reservatet fra 10.4. til 28.5. Kun tre observasjoner av enkeltindivider i juli-august. Det ble gjort til sammen 19 observasjoner, kun to ganger 2 ind. sammen. Aktiviteten var vesentlig større i 2018 og 2019 med hhv. 67 og 70 observasjoner.

SIVHAUK (NT)

Det ble gjort 14 observasjoner av enkeltfugler særlig i Svartelvdeltaet, én observasjon 21.5., de øvrige fra 14.7. til 25.8. Dette er få observasjoner i forhold til i fjor (24) og i forhold til 2017 (40) og 2018 (34).

Hunnfarget sivhauk i Svartelvdeltaet 26. juli. Foto: Kjell A. Kristiansen.

Litteratur

Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021.

<https://www.artsdatabanken.no/rodlisterforarter2021/Resultater>

Artsdatabanken (2023). Fremmedartslista 2023.

<https://artsdatabanken.no/lister/fremmedartslista/2023?TaxonRank=tv>

Bekken, J. 2015. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2015. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 15 s.

Bekken, J. 2016. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2016. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 16 s.

Bekken, J. 2017. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2017. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 18 s.

Bekken, J. 2018. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2018. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 18 s.

Bekken, J. 2019. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2019. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 20 s.

Bekken, J. 2021. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2020. Rapport 3-2021 Statsforvalteren i Innlandet. 18 s.

Bekken, J. 2022. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2021. Rapport 6-2022 Statsforvalteren i Innlandet. 19 s.

Bekken, J. 2023. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2022. Rapport 3-2023 Statsforvalteren i Innlandet. 20 s.

Bekken, J. 2024. Fugletrekket i Åkersvika naturreservat 2023. Rapport 4-2024 Statsforvalteren i Innlandet. 19 s.

<https://www.statsforvalteren.no/siteassets/fm-innlandet/000-annet/publikasjoner/fmin-rapportserie/fugletrekket-i-akersvika-2023.pdf>

Kristiansen, K.A. 2014. Fugletrekket i Åkersvika Naturreservat 2014. Rapport til Fylkesmannen i Hedmark. 17 s.

